

Sygn. akt II KS 13/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Anna Janczak

w sprawie T.Z. oskarżonego o czyn z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 29 września 2021 r.,

skargi obrońcy od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. akt IX Ka (...)

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt XIV K (...)

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania;**

**2. zwraca oskarżonemu opłatę od skargi w kwocie 450
(czterysta pięćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

T.Z. został oskarżony o to, że w okresie od 31 sierpnia 2018 do 1 października 2018 w wykonaniu z góry powziętego zamiaru za pośrednictwem sieci

Internet w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził I. SA. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 31409 zł za pomocą wprowadzenia w błąd poprzez przedłożenie w imieniu spółki D. sp. z o. o. nierzetelnych dokumentów dokumentujących nieistniejące transakcje gospodarcze co skutkowało wypłatą przez pokrzywdzoną spółkę należności z tytułu umowy faktoringu, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt XIV K (...), Sąd Rejonowy w W.:

I. oskarżonego T.Z. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym ustaleniem, że działał on czynem ciągłym w rozumieniu art. 12 § 1 k.k., tj. winnego czynu wyczerpującego dyspozycję art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na tej podstawie skazał go, zaś na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a k.k. ustawy obowiązującej w dacie czynu w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat ograniczenia wolności połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

II. na podstawie art. 46 § 1 k.k. nałożył na oskarżonego T.Z. obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego I. SA. z/s w W. kwoty 31 409 (trzydziestu jeden tysięcy czterystu dziewięciu) złotych.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego tj. art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz art. 46 § 1 k.k., a z ostrożności obrończej także mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k. p. k. oraz w zw. z art. 99 § 1, art. 99a § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania (Dz.U. 2019, poz. 2349), a nadto błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku oraz mający wpływ na jego treść.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od przypisanemu mu czynu.

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2021 r., sygn. akt IX Ka (...), Sąd Okręgowy w W. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Od powyższego wyroku skargę wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w W., XIV Wydział Karny z dnia 4 września 2020 r., sygn. akt XIV K (...) i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie konieczności ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, podczas gdy w realiach sprawy taka przesłanka przekazania sprawy nie zachodzi ze względu na przeprowadzenie przez Sąd I instancji części dowodów mających znaczenie dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy i brak powodów, dla których wymagałyby one powtórnego przeprowadzenia w sprawie.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

W odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna.

Zgodnie z art. 437 § 2 zd.2 k.p.k. sąd odwoławczy może uchylić zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W analizowanej sprawie organ ad quem potrzebę wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym oparł na przesłance konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Tezę o zaktualizowaniu się wskazanej podstawy, sąd odwoławczy oparł na twierdzeniu, że na skutek niekompletnie przeprowadzonego postępowania dowodowego - będącego konsekwencją zaniechania podjęcia inicjatywy dowodowej z urzędu oraz odstąpienia od bezpośredniego przesłuchania na rozprawie oskarżonego oraz świadka Wiesławy Dobies – organ meriti nie rozpoznał istoty sprawy, a w szczególności nie ustalił na czym miało polegać przestępne zachowanie oskarżonego.

Argumentacja sądu odwoławczego nie jest jednak trafna. Należy bowiem przypomnieć, że wadliwości postępowania dowodowego mogą uzasadniać tezę o konieczności przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości wyłącznie wtedy, gdy: sąd pierwszej instancji nie przeprowadził żadnego dowodu albo gdy wszystkie dowody przeprowadził wadliwie, względnie, gdy nieprawidłowe przeprowadzenie większości dowodów przez organ meriti powoduje niemożność poddania ocenie nawet tych prawidłowo przeprowadzonych. Innymi słowy, postępowanie przed sądem pierwszej instancji powinno zostać przeprowadzone ponownie, jeżeli „w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii odpowiedzialności karnej, było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (z obiektywnego punktu widzenia nieprowadzące do możliwości poczynienia trafnych ustaleń przez sąd pierwszej instancji)” - zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19. W tym przypadku żaden ze wskazanych wyżej przypadków nie zachodzi. Organ a quo przeprowadził bowiem prawidłowo część dowodów, które bez wątpienia miały znaczenie dla rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej oskarżonego. Rozwijając ten wątek należy zauważyć, że np. przesłuchana na rozprawie J.W. zeznała m.in., że spółka D. jest jej znana, firmie tej były zlecane transporty, a we wszystkich sprawach związanych z tą firmą kontaktowała się z panem T.Z., który według jej wiedzy był w ww. firmie osobą decyzyjną. Świadek nie kojarzyła natomiast W.D. (k. 95 v., 153). Zeznania J.W. znajdują potwierdzenie w depozycjach procesowych E.K., która podczas przesłuchania w pierwszym stadium procesu podała, że firma D. sp. z o.o. jest jej znana. Współpracowali z tą firmą od 2017 r. do końca 2018 r. Świadek podała, że kontakt ze strony D. sp. z o.o. odbywał się z T.Z. i wskazała jego numer telefonu. Zeznała, że ww. podejmował wszystkie decyzje i wyglądało to tak, jakby tę spółkę fizycznie prowadził. Wskazała nadto, że w sprawie nierzetelnych faktur, T. Z. kontaktował się z nimi i zapewniał ich, że prowadzi rozmowy z I. w sprawie spłaty tych należności. Oświadczyła nadto, że nie zna takiej osoby, jak W.D. (k. 73 v.). Dowody te więc, nawet jeśli nie były wystarczające do wydania rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu, z pewnością – na co zwracał uwagę również skarżący - były przydatne do poczynienia istotnych w sprawie ustaleń faktycznych. Nie możemy więc przyjąć, że postępowanie przed

organem a quo było całkowicie zbyteczne dla wydania rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu, a tylko ta sytuacja - przy prawidłowym przeprowadzeniu części dowodów - uzasadniałaby wydanie wyroku o charakterze kasatoryjnym. Warto przy tej okazji zauważyć, że dostrzegając potrzebę bezpośredniego przesłuchania przed sądem oskarżonego i W.D., sąd odwoławczy nie zadał sobie trudu wezwania tych osób na rozprawę apelacyjną.

Nie można się również zgodzić z Sądem Okręgowym, że sąd pierwszej instancji nie ustalił na czym polegało zachowanie oskarżonego, wyczerpujące znamiona przypisanego mu przestępstwa. Powyższe wynika bowiem z części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego. Okoliczność zaś, że w ocenie sądu odwoławczego ustalenia te są niespójne z treścią uzasadnienia wyroku i nie znajdują odzwierciedlenia w materiale dowodowym, to zupełnie inna kwestia, której stwierdzenie samo w sobie nie stanowi podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Tego rodzaju uchybienia organ ad quem może bowiem konwalidować na etapie postępowania odwoławczego, uzupełniając w koniecznym zakresie postępowanie dowodowe.

Powyższy wywód prowadzi do konkluzji, że zakres i sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego przez sąd I instancji nie uzasadnia tezy, iż konieczne jest przeprowadzenie tego postępowania ponownie w całości. W tym stanie rzeczy, zaskarżony wyrok należało uznać za wydany z naruszeniem art. 437 § 2 k.p.k. i w konsekwencji orzec o jego uchyleniu i przekazaniu sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym, Sąd Okręgowy - mając na uwadze treść art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. - kolejny raz przeprowadzi kontrolę odwoławczą, a następnie wyda wyrok spełniający standardy sprawiedliwości materialnej i proceduralnej, który – w razie zaktualizowania się takiej potrzeby – uzasadni w sposób zgodny z właściwymi przepisami prawa.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

O zwrocie opłaty od skargi orzeczono na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.

